

GÜNDEM

Ve Bağ-Kur ECZANELERDE...

Sosyal güvenlik sistemleri, çalışan nüfusun geleceğini garanti altına alma amacının gereği olarak geliştirilen modellerden biridir.

Türkiye de, "Çağdaş ve sosyal devlet kavramı"nın bu temel uygulaması ile sürekli artan çalışan nüfusu, sosyal güvenlik şemsiyesi altına almaya çalışmaktadır.

657 sayılı yasa kapsamındaki memur, eş ve yakınları ile emeklileri, dul ve yetimleri kapsayan Emekli Sandığı'nın yanı sıra, Sosyal Sigortalar Kurumu da işçi statüsünde çalışanlara, eş ve yakınları ile emeklilere sosyal güvenlik hizmeti vermektedir. Her iki kurumun da kapsadığı kesim, ülke nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Serbest meslek sahiplerine yönelik "Bağ-Kur"un yapılanmasıyla da 1 Ocak 1989'dan itibaren sosyal güvenlik şemsiyesi altına girenlerin sayısı ülke nüfusunun yarısını aşmıştır. Sene başı rakam-

larına göre sosyal güvenlik kapsamında 29 milyon 640 bin 900 insanımız bulunmaktadır.

Ancak; Bağ-Kur yasasının oluşturulması aşamasındaki bazı sorunların, **Bağ-Kur Sağlık Hizmetleri**'ne yönelik düzenlemelerde de ortaya çıktığı görülmektedir.

Serbest Meslek grubu olarak eczacılar açısından da, sağlık hizmetleri verilmesi öncesinde Bağ-Kur uygulamalarının değerlendirilmesinde, bazı temel yanlışlar olduğu izlenimi uyanmaktadır.

Bağ-Kur, serbest eczacılıktan vaz geçen, dolayısıyla "**Ticari faaliyeti bırakan**" eczacının kuruma olan ödentilerinin kesilmesi durumunda, eczacıdan, meslek odasından üyeliğinin silinmesini istemektedir. Halbuki eczacının meslek odasına üye olması ile serbest meslek sahibi olarak çalışması ya da ekonomik çıkar sağlaması arasında hiçbir bağlantı bulunmamaktadır. Eczanesini kapatıp her hangi bir ticari etkinlikte bulunmayan çoğu eczacı, mesleki bilgilendirilmesini sürdürmek amacıyla ya da bir dayanışma göstergesi olarak Oda üyeliğine devam etmektedir. Bu noktada Bağ-Kur, Oda üyesi sıfatı taşıması nedeniyle eczacının ekonomik etkinliği bıraktığı tarihi esas almamaktadır. Eczacının Oda üyeliği devam ettiği sürece, kurum tarafından prim borcu ve hatta bundan haberi olmadığı için de ödemeyene bir de faiz tahakkuk ettirmektedir. Eczacının ise tüm bu uygulamadan, ancak icra ödeme emri kendisine geldiği anda bilgisi olmaktadır.

Öncelikle altı çizilerek tekrarlanması gereken nokta şudur : **Meslek Odaları üyelerinin üyelikleri, ekonomik çalışmalarının bir göstergesi değildir.**

Bağ-Kur eczacının "**Serbest**" olarak çalışmasını sürdürüp sürdürmediği konusunda "**Vergi Dairesi**" belgesini göz önünde bulundurmalıdır. Madem ki Bağ-Kur, kendi adına çalışan (İşveren) kesimin sosyal güvenlik örgütüdür; bu durumda, prim ile ilgili uygulamasında eczacının, vergi dairesinden ilişkisinin kesildiği tarihi belirten belgeyle bu sorunu çözebilir.

Bağ-Kur'un, ilişik kesmek isteyen eczacıdan, Oda üyeliğinden ayrılmasını istemesi, bir anlamda Anayasa'daki "Bireyin örgütlenme hakkı ve özgürlüğü" ilkesiyle de çelişmektedir...

Bağ-Kur'un, üyelerinin sağlık hizmetlerini karşılama konusunda da, belirgin bazı çelişkiler gözlenmektedir.

Bu çelişkili uygulamalardan en göze çarpanı Bağ-Kur emekli reçetelerinin ödenmesindeki sistemdir. Bağ-Kur emekli reçetesinin, "**Emeklinin dosyasının bulunduğu il müdürlüğüne**" fatura etme, zorunluluğu bulunmaktadır. Oysa Bağ-Kur emekli, herşeyden önce çalışma süresini tamamlamış, Bağ-Kur'a artık hiç bir borcu kalmamış, tam tersine alacağı söz konusu olan kimsedir. Böyle olunca da Bağ-Kur emeklisinin sağlık karnesinin vizesi, prim borcunun takibi gibi bir işlem söz konusu değildir. Kaldı ki emeklinin ölümü durumunda varislerine maaş bağlanmasında emekliye ait sağlık karnesinin geri alınması da söz konusudur. Böylesine bir uygulamanın Emekli Sandığı'nda yapılabilmesi, Bağ-Kur'un da yapabileceğinin göstergesidir. Bağ-Kur emeklisinin iller bazında ayrıma bağlı tutmaksızın tek bir fatura ile düzenlenmesi eczacı açısından da bir sürü "kırtasiye ve bürokrasiyi" azaltabilecektir. Bu düzenlemenin olanaksızlığı öne sürülürse bunun "**Amerika'yı yeniden keşfetmek olmadığı**", Emekli Sandığı ya da Sosyal Sigortalar Kurumu örneği ile de kanıtlanabilir.

Bağ-Kur'un uygulamasında Emekli Sandığı'nı temel alabileceği bir diğer konu "vize" sorudur. Bağ-Kur sağlık karnelerinin vize ile bir yıllık süre için geçerli olması sonuçta, vizesi geçmiş sağlık karnesi ile muayene olan Bağ-Kur'lunun reçetesinin ödenmemesinde sorumluluğu eczacıya yüklemektedir. Yukarıda da açıklandığı gibi artık Bağ-Kur'a hiçbir borcu ve borçlanması sözkonusu olmayan emeklinde böylesine bir "vize" sistemine sokulması emeklinin bürokrasi ile boğuşmasından başka hiç bir gerekçeye dayanmamaktadır.

Bağ-Kur'un sağlık uygulamalarında ilginç olan bir diğer nokta da, hastanın muayene ve tedavisindeki sağlık tesisi sınırlamasıdır. Bağ-Kur'un yürürlükteki düzenlemesine göre; İzmir'de bulunan hastanın, üniversite hastanelerinde muayene ve tedavi olanağı bulunmamaktadır. Öte yandan Devletin bir başka sosyal güvenlik örgütü Emekli Sandığı'na bağlı olanları için bu kısıtlama sözkonusu değildir. Burada ilginç olan; Devletin iki ayrı sosyal güvenlik örgütünün farklı yaklaşımıdır.

Eğer; üniversite tedavi hizmetleri Bağ-Kur'a pahalı geliyorsa, Emekli Sandığı'na neden pahalı gelmemektedir? Ya da esas alınan kriter ne olmaktadır? Devletin iki ayrı kurumu Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerine neden farklı yorumlar yapabilmekte, ne-

ye göre, pahalı ya da ucuz bulmaktadır? Sonuçta, üniversite hastanelerinde muayene ve tedavilerini yapabilecek bir sosyal güvenlik kurumu üyesi ile bu olanağı olmayan bir başka sosyal güvenlik kurumu üyesi aynı ülkenin insanları olarak farklı sınıflanmaktadır.

Böylesine bir olanağa sahip olan Emekli Sandığı üyeleri bu bağlamda Bağ-Kur üyelerine göre bir ayrıcalık kazanmış olmaktadır. Bu şekilde bir yorumun son değerlendirmesi ise Anayasa'nın "hiçbir kimse ve zümreye ayrıcalık tanınmayacağı" hükmüne kadar uzayabilmektedir.

Bağ-Kur'un uygulaması ile Emekli Sandığı ve diğer resmi kurum üyeleri için söz konusu olan bir ayrıcalıklı konu da, steril tek kullanımlık enjektör konusunda şekillenmektedir. Bilindiği gibi Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın ilgili emri gereği Silahlı Kuvvetler dahil tüm kurumlarca ödemesi yapılan steril enjektörü bir tek Bağ-Kur üyeleri'nden esirgemekte, onlara, "**Kaynatmalı enjektöre devam**" demektedir.

Bağ-Kur'daki sorunlar konusunda; "**yeni başladığı, zaman içinde tüm sorunların çözümleneceği**" öne sürülebilir. Ancak Bağ-Kur, bu ülkede ilk defa başlatılan bir sosyal güvenlik uygulaması değildir. Yıllar önce başlayan ve sorunları elimine ederek ancak verdiği hizmetin maliyetleri konusunda bazı tartışmaların olabileceği Emekli Sandığı, Bağ-Kur düzenlemelerinde örnek alınabilir.

Kaldı ki, Bağ-Kur'un tedavi hizmetleri ödemesinde kendi imzaladığı sözleşme içeriğinde bulunan "**ödeme süresine sadık kalamadığı**" nottasındaki "**yetersiz eleman sayısı**" gerekçesi de tüm Türkiye'de Bağ-Kur sağlık hizmetleri uygulamasının gerekli alt yapı oluşturulmadan apar - topar başlatılmasının sonucudur. Bu biraz da "**belli bir takım siyasi avantajlar sağlama**" amacı güden yönü olduğu izlenimi doğurmaktadır.

Bugün sosyal güvenlik örgütleri içinde yer alan sağlık ödemeleri konusunda örgüt yetkililerinin bir konuyu iyi aydınlatması gerekmektedir. "**Kurumların amacı; üretilen sağlık hizmetlerini mi, yoksa sağlık harcamalarını mı ödemektir?**"

Yanıtlanması gereken budur.

BİR DAVA DOSYASI

Davacı : TEB 3. Bölge İzmir Eczacı Odası Adına :
Levent KAMACIK

Davalılar : 1. T.C. Bakanlar Kurulu adına BAŞBAKANLIK
2. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı

Cumhuriyet döneminde ilk kez ...

İLAÇ FİYATLARI DANIŞTAY'DA

Enflasyonun çok üzerine seyreden ve haklı hiç bir gerekçesi olmayan ilaç fiyatlarındaki artışın, halkın ilacı alamaması sonucunu doğurması nedeniyle İzmir Eczacı Odası, alınan Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda, "Yürütmenin durdurulması" talebiyle Danıştay'a dava açtı.

Cumhuriyet döneminde ilk kez yapılan bu konudaki Danıştay başvurusunda, İzmir Eczacı Odası, "Her ay yaklaşık yüzde 5 - 6 oranında sıradan tüm ilaçlara yapılan zam aşamasında Sağlık Bakanlığı'nın, ilaç üreticilerinden fiyat artış taleplerine ilişkin gerekçeli belge istemediğini ve uygulamanın top lum ve devlet çıkarlarını zedelediğini" vurguladı.

Yönetim Kurulu'nun aldığı karar gereğince, İzmir Eczacı Odası'nın hukuk vekilliğini İzmir Barosu Başkanı Avukat Sabri Kurt üstlendi ve 6 Şubat 1989 tarihinde, "Yürütmenin durdurulması" talebiyle TEB 3. Bölge İzmir Eczacı Odası adına Yönetim Kurulu Başkanı Levent KAMACIK'ın "Davacı", Bakanlar Kurulu adına Başbakanlık ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın "Davalılar" konumunda olduğu davayı açtı.

süre içinde de ilaç fiyatı artışı ile tüketicinin alım gücünü 0 faiz ile kredi olarak kullanmış olacaktır.

11. Kaldı ki ilaç firmalarının bugün yaptıkları uygulama ile ecza depoları kanalıyla eczanelere verdikleri "bedelsiz" fatura altı "mal fazlası" ilaçların sonuçta ilaç maliyetlerine ilavesi ile hasta tarafından ödendiği kesindir.

12. Bakanlar Kurulu kararının 4. maddesi; "Bakanlık yurt içinde üretilen ilaç fiyatlarının tüketiciye makul bir seviyede intikalini sağlamak amacıyla dış ülkelerden müstahzar ithali için gerekli tedbirleri alır" denmektedir.

13. Bakanlar Kurulu kararı gereğince Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü müstahzar ithali için gerekli tedbirleri almış bulunmaktadır. Alınan tedbirler sonucu bahsi geçen kararname öncesine oranla ilaç ithalatına çok önemli kolaylıklar getirilmiş ve ithal ilaç sayısı da çok hızla artmış durumdadır. İlaç ithalatına getirdiği düzenleme ile Bakanlık yurt içinde üretilen ilaç fiyatlarının tüketiciye makul bir seviyede intikalinin olmadığını kabul etmiş bulunmaktadır.

14. Ancak böylesine bir kabullenme ile düzenlenen müstahzar ithalatı yerli ilaç fiyatlarını istenen makul bir düzeye getiremediği gibi ithal edilen ilaçların yerli eşdeğerlerinden çok daha pahalı olarak kullanıma sunulmasına neden olmuş aynı zamanda da müstahzarın Türkiye'de üretilebileceği halde olduğu gibi ithal edilmesi ile döviz kaybına neden olmasını da peşinde getirmiş ve diğer ekonomik girdilerin oluşmasına da engel olmuştur. (Ek:6)

15. Bakanlar Kurulu kararı gereğince ilaç imalatçılarının sınav maliyetin yanı sıra diğer maliyet girdilerini de ilaç fiyatına ilave edilebilmeleri ile sonuçta ilaç fiyatlarının artışında döviz, işçilik, ambalaj, nakliyat v.b. girdi artışlarıyla beraber bazı özel faktörler de rol oynar hale gelmiştir. Böylece ilaç imalatçıları Bakanlar Kurulu kararı gereğince yaptıkları tüm tanıtım masrafını olduğu gibi ilaç maliyetine ilave edebilme olanağıyla pahalı ve etkin tanıtım yöntemleri ile satışı gereksinim dışı arttırma çabasına yönelirken, tüm bu harcamaların sonuçta ilacın maliyetine ilave edilmesi ile ilaç kullanan hasta isteği dışı zorunlu olarak tanıtım harcamalarını da ödeme durumuna gelmiştir.

16. İlaç kullanan vatandaşın aleyhine olan Bakanlar Kurulu kararının bir diğer uygulaması da ilaç imalatçılarının finansman (dış kaynak) kullanımında finansman maliyetini ilaç fiyatına ilave edebilme olanaklarıdır. Böylece firma finansman faizini ilaç maliyetine ilave ederek faizi ilaç kullanana ödettirdiği gibi, kendi

öz kaynağını kullanmaktansa finansman kaynağını tercih etmektedir. (Ek:7)

17. Gerek tanıtım masraflarının, gerek finansman faizlerinin direk olarak ilaç maliyetine ilave edilebilmesi ve imalatçı karı olan rakamın ilaç maliyetinin üstüne eklenmesi ile imalatçı yaptığı tanıtım harcaması ve kullandığı kredinin fazlalığı ile sonuçta karının % oranı olarak artmasını da sağlamak ve tüm bu uygulamanın olumsuz etkisi ilacı kullanan vatandaş ile sağlık ödemesi yapan devlet kurumlarının bütçesindeki gereksiz harcamayla somutlaşmaktadır.

HUKUKİ DURUM :

1. İdarenin tesis ettiği işlem, haklı sebebe dayanmalıdır. Haklı sebep unsurundan yoksun işlem sakat işlemdir. Olayımızda ilaçların maliyet girdilerini dahi araştırmadan imalatçıların delilsiz ve dayanaksız olarak talep ettikleri fiyatları aynen onamakla idare haklı bir gerekçe olmadan işlem tesis etmiş olmaktadır. Haklı sebep unsurundan yoksunluğu nedeni ile sakat olan bu idari işlemin iptali gerekir.

2. "Devlet, herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sağlamak"la yükümlüdür. (Anayasa Md.56) İnsan sağlığını doğrudan ilgilendiren ilaç fiyatlarındaki arttırmalarda kamunun yararı değil, belli ilaç firmalarının yararı düşünülmüştür. İşlemden kamu yararı düşünülmemiştir. İdari işlemlerde maksat kamu yararı olmalıdır. Bu yönden bakıldığında da maksat unsuru yönünden işlemin sakat olduğu açıktır. Kanımızca bu da ayrı bir iptal nedenidir.

3. Genel Hukuk ve İdari Hukuk ilkelerinde başvurulara belirli sürelerde cevap verilmediği takdirde talep reddedilmiş sayılır. Oysa işleme dayanak olan 84/8845 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı bu prensibe tamamen ters ve hukuka aykırı bir uygulama getirmiştir. Kararın eki olan "Türkiye'de imal edilen tıbbi ve ipecciyari müstahzarlarla galenik preparatlar ve kodeks ampullerinin fiyatlarına dair karar"ın ikinci maddesinde aynen : "Bakanlık imalatçı tarafından beyan edilen fiyatı yukarıda belirtilen süre içine (süre on gündür) reddetmediği takdirde yeni fiyat yürürlüğe girer" denilmiştir. Bu kural idare hukukunun genel ilkelerine aykırıdır. İmalatçının beyan ettiği belirli sürede onanmadığı takdirde reddedilmiş sayılmalı ve yeni fiyat yürürlüğe girmemelidir. Aksi kuralın benimsenmesi sebepsiz, maksatsız ve kamu yararına aykırı haksız bir işlemin kendiliğinden oluşmasını sağlamaktadır ki bu durum İdare Hukuku ilkelerine aykırıdır. Bu nedenle 84/8845 sayılı karar ve ekinin iptali gerekir. Son zamların dayanağı da bu karar ve ekleridir.

YÜRÜTMİYİ DURDURMA TALEBİMİZ

1. Yukarıdaki açıklamalarımızla sebep ve maksat unsuru yönünden ve İdare Hukuku'nun genel ilkeleri bakımından işlem açıkça yasalara aykırıdır.

2. İlaçların fevkalade pahalı olması nedeniyle hasta olan insanların gerekli ilacı alamamakta tedavilerini yaptırılmamaktadır. Bunun da kendilerini ölüme sürükleyen ve ileride telafisi mümkün olmayan zarar doğuracağı tartışmasıdır.

Bu nedenlerle öncelikle yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini talep ediyoruz.

6643 sayılı yasanın 4b maddesinin verdiği yetkiye dayanarak yukarıda açıklanan gerekçelerin devletin ve vatandaşın üzerindeki olumsuz etkileri nedeni ile iş bu dava açılmak zorunda kalmıştır.

DELİLLER : Ekli belgeler, gerektiğinde bilirkişi tetkikatı vs.

HUKUKİ NEDENLER : Danıştay kanunu, 1262 ve 4348 sayılı kanunlar, Anayasa, İdare Hukuku İlkeleri, ilgili mevzuat.

SONUÇ VE İSTEK : Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü 03.12.1989 tarih - 13/310 sayılı ve 12.12.1988 tarih - 40427 sayılı zam alan ilaçların onaylandığı listelerin yeterli inceleme yapılmadan ve eksik-hatalı işlem niteliği taşıması nedeniyle **İPTALLERİ** ile, bu işlemlere dayanarak teşkil eden Bakanlar Kurulu'nun 84/8845 sayılı ekinde yayınlanan "Türkiye'de imal edilen Tıbbi ve İspençiyari Müstahzarlarla Galenik preparatlar ve Ko-

deks Ampullerinin Fiyatlarına Dair Karar"ın Devletin ve vatandaşın çıkarlarını korumadığı, müstahzar fiyatlarının makul seviyede oluşmasını sağlayamadığı, sonuçta amacına ulaşmadığı aksine Devletin ve vatandaşın aleyhine sonuçlar doğurduğu, kamu yararına aykırı olduğu sebepleriyle **İPTALİNE** ve Dava konusu listelerle ilgili işlemin açıkça hukuka aykırı bulunması nedeniyle dava sonuna kadar **YÜRÜTMENİN DURDURULMASINA** karar verilmesini saygıyla talep ederim.

DAVACI VEKİLİ

Av. Sabri KURT

EKLERİ :

1. 84/8845 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
2. S.S.Y.B. İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü 12.12.1988 tarih ve 40427 sayılı yazıları ile yayınlanan liste.
3. S.S.Y.B. İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü 03.01.1989 tarih ve 13/310 sayılı yazıları ile yayımlanan liste.
4. İlaç Fiyat Beyannamesi
5. Yerli ve Yabancı sermayeli on ilaç imalatçısının beşer tane müstahzarının fiyat listeleri esas alınarak yapılan ve % 5-6 oranındaki zamları gösteren çalışma.
6. İthal edilen ilaçların yerli eşdeğerlerine oranla pahalı olan fiyatları ve ilaç ithalatına yönelik yorumu içeren yazı.
7. Bir ilaç imalatçısının kullandığı krediyi ve özkaynağı be lirtir. 1987 yılı bilançosu.
8. TEB 3. Bölge İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu Karar örneği.
9. Umumi vekaletname.

BASIN TOPLANTISI

Danıştay'a açılan dava ile ilgili olarak İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu Üyelerinin de katıldığı bir basın toplantısı düzenlendi. 4 Mart 1989 tarihinde İzmir Gazeteciler Cemiyeti Lokali'nde Odamız Başkanı Levent Kamacık'ın düzenlediği toplantıyı çok sayıda basın mensubu ve TRT izledi.

Odamız Basın Danışmanı Osman Ülkü tarafından düzenlenen Başkan Kamacık'ın Basın Toplantısı metni aynen şöyle:

- ✓ İLAÇ ZAMLARINDA SON UMUT: DANIŞTAY!
- ✓ İLAÇ ZAMLARI DANIŞTAY'DA...
- ✓ FİRMALAR, BAKANLIK'TAN ÜRÜNLERİNE OLMASI GEREKEN ARTIŞI DEĞİL İSTEDİKLERİ FİYATI ALIYORLAR ...

- ✓ BAKANLIK ÖNÜNE GELEN FİYATA "GEÇ" DİYOR... NE BİR İNCELEME YAPILIYOR, NE DE "DUR" DENİYOR...
- ✓ İLAÇ FİYATLARI DENETİMİNDE GÖREV İHMALİ...
- ✓ SÜREKLİ SABİT ORANLARDA YAPILAN ZAMLARIN HIÇ BİR HAKLI GEREKÇESİ YOK...
- ✓ İLAÇ FİRMALARINCA VERİLEN BEDELSİZ MAL FAZLASI İLACIN FATURASI DA VATANDAŞA KEŞİLİYOR...
- ✓ İLAÇ FİRMALARININ GEREKSİZ VE PAHALI TANITIM-REKLAM HARCAMALARI VATANDAŞA YÜKLENİYOR...
- ✓ İLAÇ FİYATLARINDA SON ADRES : DANIŞTAY...

ECZACILAR BAŞBAKANLIK VE SAĞLIK BAKANLIĞI'NI MAHKEMEYE VERDİLER.

İki bin eczacı adına Danıştay'da dava açan İzmir Eczacı Odası Başkanı Levent Kamacık, dava dilekçesinde Aralık ve Ocak ayında yürürlüğe giren "ilaç zamları" ile zamların peşpeşe ve hatalı olarak sıralanmasına yol açan Bakanlar Kurulu Kararının iptali istedi.

Levent Kamacık, "12 Aralık ve 3 Ocak tarihlerinde uygulamaya konan ilaç zam oranlarının Bakanlık tarafından gerekli inceleme yapılmadan eksik ve hatalı olarak işleme konulduğunu belgeledik. Bu durumda ilaç fiyatlarının otomatizasyona bağlanmasına yol açan, Bakanlar Kurulu'nun; "Türkiye'de imal edilen Tıbbi İspençiyari Müstahzarlarla Galenik Preparatlar ve Kodeks Ampullerinin Fiyatlarına Dair Karar"nın Devletin ve vatandaşın çıkarlarını korumadığı, ilaç fiyatlarını makul seviyede tutmadığı açıktır. Biz bu uygulamanın aksaklıklarını ve yanlışlarını belgeleri ile ortaya koyup zamların ve Bakanlar Kurulu Kararı'nın Devletin ve vatandaşın yararına aykırı işlemesi gerekçesi ile iptal edilmesini istedik." dedi.

İzmir Eczacı Odası Başkanı Kamacık, Devlet İstatistik Entstitüsü'nün 1988 yılında ilaç fiyatlarındaki artışı % 98.1 olarak belirlediğini hatırlatarak, "Yaklaşık üçbin çeşit ilaç içinde üretilmeyen ya da tüketimi düşük ilaçlar, zam oranını maskeleyerek, düşük görünmesine neden olmaktadır. Oysa halkın en çok kullandığı ilaçlar ele alındığında gerçek fiyat artışının %130 civarında olduğu görülecektir. Bu oran enflasyon tavanını delmiştir. İlgililerin dahi hesabını veremeyeceği boyuta ulaşmıştır." şeklinde konuştu.

Eczacılar, geçtiğimiz Aralık ve Ocak ayında yürürlüğe giren iki bini aşkın ilaca yapılan %5-6 oranlarındaki iki zammın; zam taleplerinin gerekçeleri incelenmeden, eksik ve hatalı olarak uygulamaya konulduğunu belirterek iptal edilmesi konusunda Danıştay'a dava açtılar.

İki bin üye eczacı adına Danıştay'a dava açan İzmir Eczacı Odası Başkanı Levent Kamacık, 1984 yılında uygulanmaya başlanan - Türkiye'de imal edilen Tıbbi ve İspençiyari Müstahzarlarla Galenik Preparatlar ve Kodeks Ampullerinin fiyatlarına dair - Bakanlar Kurulu Kararı'nın gelişigüzel ilaç zamlarına firmaların isteği doğrultusunda fırsat verdiğini belirterek, "Bakanlar Kurulu'nun bu kararı Devletin ve vatandaşın çıkarlarını korumadığı gibi aleyhine işlemeye başlamıştır. Karar, ilaç fiyatlarının makul bir seviyede oluşmasını sağlayamamış, amacına ulaşamamış ve kamunun zararına sonuçlar doğmuştur. Bu nedenle Bakanlar Kurulu'nun bu kararı ile 12 Aralık 1988 ve 3 Ocak 1989'da yeterli inceleme yapılmadan eksik ve hatalı işlem sonucu uygulamaya konulan zam listelerinin iptal edilebilmesi için Danıştay'a Bakanlar Kurulu adına Başbakanlık ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nı dava ettik." dedi.

İki bin üye eczacı adına Danıştay'a dava açan İzmir Eczacı Odası Başkanı Levent Kamacık, 1984 yılında uygulanmaya başlanan - Türkiye'de imal edilen Tıbbi ve İspençiyari Müstahzarlarla Galenik Preparatlar ve Kodeks Ampullerinin fiyatlarına dair - Bakanlar Kurulu Kararı'nın gelişigüzel ilaç zamlarına firmaların isteği doğrultusunda fırsat verdiğini belirterek, "Bakanlar Kurulu'nun bu kararı Devletin ve vatandaşın çıkarlarını korumadığı gibi aleyhine işlemeye başlamıştır. Karar, ilaç fiyatlarının makul bir seviyede oluşmasını sağlayamamış, amacına ulaşamamış ve kamunun zararına sonuçlar doğmuştur. Bu nedenle Bakanlar Kurulu'nun bu kararı ile 12 Aralık 1988 ve 3 Ocak 1989'da yeterli inceleme yapılmadan eksik ve hatalı işlem sonucu uygulamaya konulan zam listelerinin iptal edilebilmesi için Danıştay'a Bakanlar Kurulu adına Başbakanlık ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nı dava ettik." dedi.

ECZACILARIN AVUKATLIĞINI İZMİR BAROSU BAŞKANI ÜSTLENDİ

Türk Eczacıları Birliği 3. Bölge İzmir Eczacı Odası adına Yönetim Kurulu Başkanı Levent Kamacık'ın Danıştay'a açtığı davaya vekil olarak İzmir Barosu Başkanı Avukat Sabri Kurt tayin edildi. Eczacıların haklı davasını sonuna kadar savunacağını belirten Baro Başkanı Kurt, "İlaç konusunda vatandaşın ve dolayısı ile devletin haklarını sonuna kadar savunmaya kararlıyız. Dileğimiz yanlış uygulamanın kaldırılmasıdır." dedi.

BAKANLIK GÖREV İHMALİ YAPIYOR.

"Yürütmenin durdurulması ve zam listeleri ile Bakanlar Kurulu'nun 84/8845 sayılı Kararı'nın iptali" istemi ile Bakanlar Kurulu adına Başbakanlık ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın dava edildiği, dava dilekçesinde olayları en ince detayına kadar belgeleyerek sunduklarını belirten Kamacık, davaya neden olan olayları şöyle özetledi :

"En son belirlenen ve iptalini istediğimiz dava konusu listeler Bakanlık tarafından 12 Aralık 1988 tarih ve 40427 sayılı, ayrıca 3 Ocak 1989 tarih ve 13/8845 sayılı yazıları ile yayımlanmıştır.

Bakanlar Kurulu'nun adı geçen 84/9945 sayılı kararı gereğince Bakanlığın imalatçı tarafından beyan edilen fiyatı on iş günü içinde reddetmediği takdirde yeni fiyatın yürürlüğe gireceği belirtilmektedir.

Yani Bakanlık, on iş günü içinde talep edilen fiyat artışının haklı nedenlere dayanıp dayanmadığını araştırıp, inceleyip saptamak zorundadır. Doğal olarak bu saptamayı yaparken ilaç fiyatlarının artmasına neden olan faktörleri (hammadde, ambalaj, işçilik vb.) firmanın ürettiği her ilaç için ayrı ayrı incelemek zorundadır.

Ancak görülen uygulamaya göre Bakanlık bu inceleme-araştırmayı yapmamakta, firmadan kanıt olarak artışa neden olan faktörlerin dökümünü dahi istememektedir. Bakanlık sadece imalatçı firmanın yürürlükte olan ve istenilen yeni fiyatı belirten beyannamesini yeterli görmektedir. Bu durum Bakanlığın görev ihmalinden başka birşey değildir.

Örneklerle belirtmek gerekirse, iptalini istediğimiz iki fiyat artışı listesinde on ayrı ilaç firmasının 5'er ilacının %5-6 gibi sabit oranlarda zam aldığı görülmektedir. Yaklaşık birer aylık dilimler içinde böylesine değişik firmaların ürettiği değişik ilaçlarda her ay sabit bir oranda zam almasının akılcı bir açıklamasını bulmak olanaksızdır.

Bu örneklere dayalı çalışma bile Bakanlığın ilaç zamlarını yeterli ve gerçekçi bir araştırma yapmaksızın görev ihmaline ile sıradan yaptığını göstermektedir. Doğaldır ki çalıştırdığı işçi sayısı, kapasitesi, üretim verimliliği, kullandığı kredi miktarı, sermayesi, üretim teknolojisi ve maliyeti etkileyen lisans ödemeleri gibi her bir firmada değişik boyutlarda ilaç fiyatını etkileyen girdilerin eşitmişçesine bütün firmalarda aynı kabul edilmesi, olanaksız olduğu kadar, sabit orandaki fiyat artışı da anlamsızdır."

TANITIM MASRAFLARI VATANDAŞIN CEBİNDEN ÇIKIYOR

İlaçları fiyatlandırmada yanlış politika izlendiğini belirten Kamacıık sözlerine şöyle devam etti:

"İlaç firmalarının ecza depoları aracılığı ile eczanelere verdikleri ücretsiz, fatura altı, mal fazlası ilaçların maliyetlere ilave edilmesi sonucunda bedelleri hasta tarafından ödenmektedir. İlaç firmaları yaptıkları tüm tanıtım masraflarını da maliyete rahatça ekleyebilmektedir. Böylece firmalar pahalı ve etkin tanıtım çalışmaları ile ilaç satışını gereksinim dışı arttırmaya çalışırken bu harcamalar da isteği dışında hastalara fatura edilmektedir.

Bu durumda, firmalar tanıtım masraflarının yanı sıra kredi faizlerini de direkt olarak ilaç maliyetine ilave etmektedir. İmalatçı, sonuçta karının oran olarak ta artmasını sağlamaktadır. Böylece hem vatandaş, hem de sağlık harcaması yapan devlet kurumları bütçelerinden gereksiz harcama yapmak zorunda kalmaktadır.

6643 sayılı yasanın 4/b maddesi bizi ilaç konusunda devletin ve vatandaşın üzerindeki olumsuz etkileri ortadan kaldırmak için çalışmakla görevlendirmiştir.

Devletin ve vatandaşın çıkarları için açtığımız iptal davalarını kazanacağımızı umuyor, Sağlık Bakanlığını ilaçları fiyatlandırma konusunda daha ciddi çalışmaya davet ediyoruz."

İLAÇTA GERÇEK ENFLASYON ORANI : % 130

İzmir Eczacı Odası Başkanı Kamacıık, bu arada Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan tüketici fiyatları ile ilaçta 1989 yılı fiyat artışının % 98.1 olarak gösterildiğine dikkat çekerek, "Yaklaşık üç bin kalem ilaç içinde üretilmeyen ya da sürümü düşük olan ilaçlar oranı düşürmektedir. Buna rağmen 1988 yılında ilaçtaki fiyat artışı % 98 gibi bir rakama ulaşmıştır.

Gerçekte fiyat artış oranı çok daha fazladır. Türkiye'de en çok tüketilen ilaçlar baz olarak ele alındığında 1988 yılında ilaçtaki fiyat artışının % 130 civarında olduğu görülecektir. Bu oran enflasyon tavanını delmiştir. İlgililerin dahi hesabını veremeyecekleri boyuta ulaşmıştır." dedi.

1988 yılındaki ilaçta fiyat artışına ilişkin bazı örnekler aşağıda verilmiştir. Kamuoyuna saygıyla sunulur.

İLACIN ADI	OCAK 1988 FİYATI	OCAK 1989 FİYATI	ZAM ORANI (%)
Supradyn drj. (Vitamin)	1.440 TL.	3.450 TL.	141.7
Bephanthene pom.	679 TL.	1.770 TL.	138
Claforan 1 g. Inj. (Antibiyotik)	9.977 TL.	26.715 TL.	137
Perebron sirop. (Öksürük şurubu)	951 TL.	2.400 TL.	139.6
Bemiks drj. (Vitamin)	565 TL.	1.380 TL.	141
Rocephin 1 g. flk. (Antibiyotik)	20.067 TL.	43.310 TL.	146

Böylesine bir tabloda ise suskun kalınmaması, hem toplumsal hem de mesleki bir zorunluluk olmaktadır.

Kamu Eczacıları'na Yönelik Çalışmalar

İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu kamuda görevli meslektaşlarımızın mesleki ve özlük haklarının göndem edildiği 5 Ocak 1989 tarih ve 71 sayılı toplantısında şu kararları almış bulunmaktadır.

1. 6643 sayılı yasanın 4/B maddesi gereğince kamuda görevli eczacıların içinde buldukları ekonomik ve mesleki bunalımın değişik kereler iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmasına rağmen 31.12.1988 tarih ve 20036 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararnamesi'nde de iyileştirme yönünde hiç bir düzenlemenin yapılmamış olması, buna karşı daha önce basında yayınlananlar ile olumlu gelişmeler kamu eczacılarındaki moralin bir kez daha yitirilmesi karşısında kamu eczacılarının eczacılık mesleğinin vazgeçilmez bir bölümü olması nedeni ile TEB'ne Yönetim Kurulu olarak aşağıdaki görüşlerin aktarılmasına;

"a. Kamu eczacılarının özlük haklarının bulunduğu konunun meslek onuru ve kişilik hakları açısından kabul edilemez noktada olduğu,

b. Kamu eczacılarının meslek politikasındaki vazgeçilmez yeri de gözönüne alındığında devam eden durumun ilkesel olarak da çelişkiler gösterdiği,

c. Bugün kamuda mevcut bulunan boş eczacı kadroları ve istifalar, hizmetin zaten eczacının dışına taşıp, salt ilaç sanayinin tüketime yönelik çabasına destek verdiği,

d. Gerek aylık ücreti gerek yan ödemeleri ve gerekse diğer sosyal hakları ile işlevi gözardı edilen kamu eczacısının bulunduğu "kimlik bunalımının" aşılmasında bir yöntem; kamu eczacısının mesleğini bağımsız olarak yapabileceği ve mesleki onurundan, kişiliğinden taviz vermeksizin insanca yaşayabileceği ekonomik koşulların varolduğu bir diğer alanda çalışması olanaklarının sağlanması,

e. Kamuda en az 5 yıl hizmeti olan ve emeklilik hakkını kazanmamış meslektaşımızın istifa ederek serbest eczacılığı seçmesi durumunda Yardımlaşma Sandığı Eczane Açılış Kredisinin bekletilmeksizin verilmesinin Yardımlaşma Sandığı Yönetim Kurulu Başkanlığı'na önerilmesine ve buna yönelik düzenlemenin ivedi olarak sağlanmasının talep edilmesine,

f. Yine yukarıda tanımlanan özellikleri taşıyan ve kamudan istifa eden meslektaşlarımıza EDAK tarafından "daha esnek" koşullarla ilaç desteği verilmesi olanağının EDAK Yönetim Kurulu Başkanı ile görüşme sonucu sağlanmasına,

g. Yukarıdaki kararların yanısıra kamu eczacılarının durumunun kamuoyuna taşınması ve buna yönelik eylem programının düzenlenmesi gereğine,

2. Bu noktadan hareketle kamu eczacılarının 657 sayılı yasa çerçevesindeki hareket alanının bilinci ile kamudaki hizmetin aksamaması gerektiği düşüncesinden yola çıkarak Kamu Eczacıları adına, temsilen tüm Odalardan bir temsilcinin basın ve diğer demokratik kurumların desteği ile buldukları illerden Ankara'ya yürümesinin önerilmesine,

Kamu eczacılarının sorunlarını aktarmak amacıyla bir basın toplantısı düzenlenmesine, basına aktarılacak metnin düzenlenmesinde Günaydın Gazetesi Muhabiri Ecz. Osman Ülkü'nün katkıda bulunmasına,

3. Kamu eczacıları ile ilgili olarak Odamızca yapılan çalışmaların tüm diğer Eczacı Odaları'na bilgilendirme ve Yönetim Kurulu'nca değerlendirmeleri amacıyla gönderilmesine,

İzmir Eczacı Odası olarak Kamu Eczacılarına yönelik çalışmalarda afişleme, imza kampanyası ve benzerlerinde yasal eylem programı oluşturulmasına"....., "oy birliği" ile karar aldı.

Kamu Eczacıları İle İlgili Basın Toplantısı ve Yargılanma

Kamu eczacıları ile yapılan toplantılar sonucu oluşan Yönetim Kurulu görüşünün ve çözüm önerileri ile sorunların kamu oyuna aktarılması amacı ile Yönetim Kurulu'muz 7 Ocak 1989 tarihinde bir basın toplantısı düzenleyerek kamu eczacılarının sorunlarına yönelik çalışmaları görev dönemi içinde sürdürdü.

Basında geniş bir biçimde yer alan basın toplantısı ile ilgili olarak daha sonra Yönetim Kurulu Başkanı ve üyeleri hakkında açılan dava iki celse sürdü, ikinci celse sonunda tarafımızdan istenen beraat kararına duruşma savcısı da katıldı ve Yönetim Kurulu'muz 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin verdiği karar ile yargılamanın sonunda amlandı.

Karardan bir alıntı şöyle :

"... Gereğince amaç dışı faaliyet, toplantı ve beyanda bulunmaktan dolayı

cezalandırılmaları istenilmiş ise de; İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu olarak hem kamu kesiminde çalışan eczacılar ve hemde serbest olarak çalışan eczacılardan oluşan Oda yöneticileri ilaç sarfiyatının ilacın pahalı olması sebebiyle fuzuli yere sarfını önlemek, daha sistemli bir şekilde ilaç sarfiyatını yapmak, kamu kesiminde çalışan eczacıların bazı sosyal ve parasal durumlarını düzenlemek ve yasa gereği olarak ayrılmaları halinde onların boşa kalmamalarını sağlamak amacıyla bekletmeksizin Oda'nın onlara parasal yardım ve kredi vermesini sağlamak gibi yasal tedbirlere başvurmak suretiyle mensuplarını korumak için Yönetim Kurulu 5.1.1989 tarihinde toplanıp karar aldıkları ve bu kararı da Günaydın Gazetesi'nde çalışan ve kendisi eczacı olan Osman isimli bir arkadaşları vasıtası ile eczacılara duyurmak istedikleri anlaşılmış karar gereğince basın toplantısı yapan Yönetim Kurulu Başkanı Levent KAMACIK, Yönetim Kurulu'nda alınan karar doğrultusunda açıklamasını yapmış...

... ilk nazarda suç vasfında görülerek Dernekler Kanunu'nun 37/4 maddesine aykırı düşmüş ise de; sanıkların almış oldukları karar ve açıklamalar bu haberlerin hiçbir ilgisinin olmadığı sonucuna varılmış ve sanıkların suçsuz oldukları yolunda mahkemeye kanaat gelmiştir.

Bu sebeple sanıkların BERAATLERİNE, sanıklardan Levent KAMACIK'ın yüzüne karşı, diğer sanıkların giyaplarında, iddia makamı huzuruyla, isteğe uygun ve temyizi kabil olarak verilen karar alenen ve usulen tefhim kılındı."

BAŞBAKAN'A TELGRAF

Bu arada kamu eczacılarının sorunları ile ilgili olarak Başbakan Turgut Özal'a ve S.S.Y. Bakanına telgraf çekilerek sorunlar aktarıldı. 10 Ocak 1989 tarihinde çekilen telgrafa 28 Şubat 1989 tarihinde gelen yanıt şöyle :

T.C.
SAĞLIK ve SOSYAL
YARDIM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü
ANKARA

SAYI : KÜD/322 28 Şubat 1989
KONU : Eczacılar hk. 29161

Ecz. Levent KAMACIK
Eczacı Odası Başkanı
İZMİR

İlgi : Eczacıların özlük hakları konulu 10.1.1989 tarih ve 388 sayılı tel.

Başbakanlığa göndermiş olduğunuz ve oradan Bakanlığımıza intikal eden telgraf incelendi.

Telgrafımızda konu edilen eczacıların özlük haklarına ilişkin hususlar Bakanlığımızca da bilinmekte ve çözümü için yoğun çaba ve girişimler sürdürülmektedir.

Bu amaçla; 1987 ve 1988 yıllarında Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı'na değişik teklifler yapılmıştır. Ancak 1989 mali yılı yan ödeme kararnamesinde yan ödeme puanlarından herhangi bir artış sağlanamamış, özel hizmet tazminatı ise 6 aylık için % 17'den 20 ye, ikinci 6 aylık için ise % 20'den 23 e yükseltilmiştir.

Bu konuda çabalar sürdürülmektedir ve bu çabalar sonucu önümüzdeki günlerde olumlu bazı gelişmeler beklenmektedir.

Bilginizi rica ederim.

Opr. Dr. Ergun ÖZDEMİR
Müsteşar